

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobce: **Ing. arch. J.R.**, bytem xxx, zast. Mgr. Tomášem Hübnerem, advokátem, se sídlem Praha 2, nám. Míru 15, proti žalované: **Česká komora architektů**, se sídlem Praha 1, Josefská 34/6, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16.2.2005, č.j. 187-2005/Pl/On,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí České komory architektů ze dne 16.2.2005, č.j. 187-2005/Pl/On se z r u š u j e a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 7.414,50 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Tomáše Hübnera, advokáta.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, jímž bylo rozhodnuto o odmítnutí zápisu do seznamu registrovaných osob dle ustanovení § 301 odst. 2 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

Žalovaná uvedla, že žalobce nesplňuje předpoklady k registraci pro výkon profese v České republice. Důvodem odmítnutí je pak skutečnost, že žalobce není příslušníkem jiného členského státu Evropské unie a tudíž se na něho nevztahují ustanovení části šesté zákona č. 360/1992 Sb. Poukázala na skutečnost, že žalobce jako občan České republiky je pro výkon povolání autorizovaného architekta povinen podstoupit autorizační řízení a konstatovala, že v ostatním žalobce splňuje podmínky pro udělení autorizace.

Žalobce v žalobě uvedl, že podal dne 16.9.2004 k žalovanému jako uznávacímu orgánu žádost o registraci pro osobu usazenou ve smyslu ustanovení § 30i zákona č. 360/1992 Sb. Podání pak doložil tam uvedenými listinami. Dne 3.3.2005 mu bylo doručeno napadené rozhodnutí. Podle žalobce žalovaná předmětnou věc nesprávně právně posoudila, a to konkrétně nesprávným, nepřesným a neúměrně restriktivním výkladem ustanovení § 30a odst. 1 zákona č. 360/1992 Sb., které vymezuje, na jaké osoby se vztahují ustanovení části šesté cit. zákona. Žalovaná při výkladu cit. ustanovení vycházela v rozporu se zákonem z předpokladu, že se musí vždy jednat o státního příslušníka jiného členského státu Evropské unie. Zákon č. 360/1992 Sb. podle žalobce však hovoří obecně o státních příslušnících členských států Evropské unie, tedy i včetně naší země, která je členským státem od 1.5.2004. Žalobce má za to, že aby bylo možné určitou osobu posuzovat podle části šesté zákona č. 360/1992 Sb. a registrovat ji mj. jako osobu usazenou, musí splňovat podmínku státní příslušnosti obecně členského státu Evropské unie. Tu žalobce jako státní příslušník České republiky zcela jistě splňuje. Žalobce pak splňuje i druhou podmínku pro zápis, tedy získání potřebné kvalifikace v jiném členském státě Evropské unie (konkrétně SRN), což žalované řádně doložil a žalovaná toto ve svém rozhodnutí potvrdila. Napadené rozhodnutí žalované je podle žalobce nezákonné pro rozpor s § 30a odst. 1 a s § 30h a násl. zákona č. 360/1992 Sb. Žalobce byl napadeným rozhodnutím zkrácen na svém právu být zapsán do seznamu registrovaných osob jako osoba usazená a vykonávat vybranou činnost ve výstavbě dle zákona č. 360/1992 Sb. v České republice. Žalobce rovněž namítal, že napadené rozhodnutí i použitý výklad je v zásadním rozporu s účelem a významem norem evropské integrace a v neposlední řadě i s ust. čl. 12 Smlouvy o založení Evropského společenství, která je pro Českou republiku závazná.

Ve vyjádření k žalobě žalovaná mimo jiné uvedla, že v případě osob s českým státním občanstvím se nejedná o diskriminační postup, neboť ustanovení části šesté zákona č. 360/1992 Sb. se výslovně týká osob z jiných členských států Evropské unie, jak je zřejmé z jejího systémového včlenění do textu zákona novelou provedenou zákonem č. 224/2003 Sb. Podle žalované smyslem a účelem nově vložené části šesté bylo umožnit recipročně výkon povolání též odborně způsobilým osobám jiných členských států Evropské unie, které dosáhly předepsaného vzdělání a předepsané praxe. Žalovaná rovněž uvedla, že výklad ust. § 30a odst. 1 zákona č. 360/1992 Sb. nelze provádět extenzivně pouze na gramatickém základu vytrženém prokazatelně z celkového kontextu zákona. Nutno jej interpretovat též systematicky a logicky, jakož i teleologicky (dle účelu a smyslu právní úpravy). Nelze též opominout historickou souvislost vývoje této právní úpravy, jak o tom ostatně svědčí i důvodová zpráva k zákonu o výkonu povolání. Na žalobce, který dosáhl odborného vzdělání v České republice a zde též zahájil svoji profesní praxi, což mu umožnilo po uznání obého zápis do seznamu Bavorské komory architektů a samostatný dlouholetý výkon povolání v SRN, nelze podle žalované hledět jako na státního příslušníka jiného členského státu, jak to předpokládá ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 360/1992 Sb., které umožňuje i těmto osobám získat pro samotný výkon povolání na území České republiky autorizaci a v jehož souvislostech nutno interpretovat též ustanovení § 30a an. Žalovaná zdůraznila, že ust. § 32 odst. 3 zákona č. 360/1992 Sb. se týká odborně způsobilých osob z jiných států než členských států Evropské unie, pro něž je novou částí šestou vytvořen specifický právní režim. Takovými architekty jsou např. na základě dvoustranné úmluvy NCARB a ČKA, uzavřené před vstupem České republiky do Evropské unie, licencovaní architekti Spojených států amerických, zapsaní na seznamech NCARB. Smyslem autorizací je pak podržet jednoznačně definovanou osobní odpovědnost za výkon povolání v rozsahu a kvalitě požadavků stanovených pro Českou republiku a srovnatelných se všemi podstatnými standardy definovanými pro výkon povolání mezinárodními profesními organizacemi ACE a UIA, jak byly vtěleny do zákona o výkonu povolání, který vybavil autorizované architekty podstatně

širší profesní působností, než je tomu v jiných členských státech Evropské unie a v evropském hospodářském prostoru. Podle žalované jakkoli je žalobcův případ specifický délkou profesní praxe konané samostatně ve Spolkové republice Německo, nelze akceptovat výklad, který by českým architektům umožňoval obcházení zákona tím, že by po absolvování tuzemských škol požádali o registraci v jiné zemi Evropské unie a poté by s odkazem na tuto registraci požadovali provedení registrace jako osoby usazené v České republice. Závěrem žalovaná konstatovala, že tento výklad není v rozporu s účelem a smyslem norem evropské integrace, a tudíž ani s ustanovením čl. 12 Smlouvy o založení Evropského společenství, neboť tato smlouva nevylučuje v případech specifických, jimiž je např. poskytování některých služeb při výkonu nezávislých povolání, jejichž statut je regulován a upraven zvláštními směrnici, pro architekty směrnicí č. 85/384/EEC, zvláštní právní režim povolování samostatného výkonu na území jednotlivého členského státu. Navrhla zamítnutí žaloby v celém rozsahu.

Ve svém stanovisku k vyjádření žalované se žalobce mimo jiné zabýval původními evropskými prameny práva i harmonizačními národními normami a rovněž pak se vyjádřil ke konkrétním pochybením žalované při aplikaci platných předpisů i k obecným následkům nesprávného výkladu. Žalobce má za to, že jako občan Evropské unie oprávněně požádal žalovanou o registraci jako osoby usazené dle § 30h zákona č. 360/1992 Sb. Žalovaná tuto žádost nezákonně odmítla v rozporu se zákonem č. 360/1992 Sb., Směrnicí Rady ES 85/384/ES, dalšími předpisy Evropské unie (Smlouva o založení EU, EHS atd.) a zásadami zákazu diskriminace jako omezení práva k volnému pohybu a volné soutěže a práva usazování. Žalobce trvá na tom, že napadené rozhodnutí žalované bylo nezákonné a došlo jím k porušení práv žalobce a navrhl jeho zrušení.

Při ústním jednání zástupce žalobce odkázal na písemné vyhotovení žaloby a současně předložil repliku žalobce k vyjádření žalované k žalobě. Zdůraznil, že při výkladu a aplikaci zákona č. 360/1992 Sb. je nutné vycházet především z předpisů Evropské unie, zejména ze směrnice Rady ES 85/384/ES a přihlížet k jejímu cíli a smyslu, zejména pak k zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti a k zajištění svobody volného pohybu a volné soutěže. Polemizoval s tvrzením žalované ohledně toho, že by se část šestá zákona č. 360/1992 Sb. výslovně týkala osob z jiných členských států Evropské unie. Ohradil se proti nařčení proti obcházení zákona, když poukázal na skutečnost, že žalobce ve SRN dlouhodobě žil a působil od roku 1966 a jeho vystěhování nebylo způsobeno touhou obejít české zákony. Pokud pak v Německu získal žalobce status neomezeného povolení pobytu pro příslušníka Evropské unie, opravňovalo by to k požadavku, aby s ním bylo zacházeno jako se státním příslušníkem Spolkové republiky Německo. To, že žalobce získal ověřitelné a hodnotitelné profesní vzdělání v České republice by mu mělo být ku prospěchu a nikoli k tíži a výkladem žalované dochází podle zástupce žalobce k diskriminaci na základě státní příslušnosti, paradoxně nikoli cizí, ale české. Současně poukázal na případ arch. J.K.. Zástupce žalobce trval na tom, že žalobce vzhledem k tomu, jak a kde dosáhl vzdělání a získal praxi, podléhá pouze principu registrace.

Žalobce uvedl, že podle jeho zkušeností z jiných států Evropské unie, např. Francie, je podstatné pro registraci v konkrétním státě pouze to, zda je již provedena registrace v jiném státě Evropské unie, otázka občanství není pro tuto novou registraci podstatná. Zkoušky, které po něm žádá žalovaná jsou s přihlédnutím k praxi v Evropské unii naprosto výjimečné, všude jinde se posuzuje pouze praxe. Poukázal na to, že je jako architekt činný již 37 let, registrován byl nejprve v západním Berlíně, posléze v Bavorsku, splňuje tedy všechny podmínky pro registraci s výjimkou jediné, je občanem České republiky, má český pas. Považuje tudíž postup žalované za diskriminační.

Žalovaná, ač řádně předvolána, se bez omluvy k jednání nedostavila.

Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Ve správním spisu se především nachází žádost žalobce o registraci podle zákona č. 360/1992 Sb. ze dne 15.9.2004, jíž žalobce požádal žalovanou o registraci (podle § 4 odst. 2 zákona č. 360/1992 Sb.) pro obor pozemní stavby (podle § 4 odst. 2 písm. b) zákona č. 360/1992 Sb.). V žádosti žalobce uvedl, že přikládá k této žádosti originál výpisu trestního rejstříku ze dne 11.8.2004, originál potvrzení Bavorské komory architektů ze dne 30.6.2004, kopii diplomu a vysvědčení, popis dosavadní činnosti a soupis vybraných prací, doklad o bezúhonnosti a doklad o uzavření pojištění odpovědnosti za škody způsobené výkonem činnosti. Nachází se zde rovněž napadené rozhodnutí žalované.

Soud posoudil předmětnou věc takto:

Nejprve se soud zabýval otázkou, zda sdělení České komory architektů ze dne 16.2.2005 je rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 65 s.ř.s. a dospěl k závěru, že tomu tak je. Městský soud v Praze konstatuje, že v duchu konstantní judikatury Ústavního soudu není podstatná forma, ale výlučně obsah; jde-li o úkon, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti, jde o rozhodnutí a žaloba podle § 65 s.ř.s. není vyloučena. Nadto podle ust. §301 odst. 2 zákona č. 360/1992 Sb. uznávací orgán (Česká komora architektů) pokud zjistí, že žadatel nesplňuje kvalifikační předpoklady, rozhodne o odmítnutí zápisu do seznamu registrovaných osob a žadateli sdělí důvody odmítnutí.

Zákonem České národní rady č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, bylo upraveno postavení, práva a povinnosti autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen "autorizované osoby"), způsob a podmínky udělování autorizace, vznik, pravomoc a působnost České komory architektů a České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen „Komory“).

Hlavním účelem této právní úpravy, jak bylo uvedeno i v důvodové zprávě k tomuto zákonu, je ochrana veřejných zájmů ve výstavbě, neboť vytváří nezbytné právní podmínky pro splnění požadavků na odbornou způsobilost fyzických osob k výkonu vybraných činností ve výstavbě podle § 46a stavebního zákona, tzn. k projektové činnosti a k odbornému vedení realizace staveb.

Komory, které podle zákona č. 360/1992 Sb. vykonávají v přenesené působnosti státní správu na úseku autorizace a povinně sdružují autorizované osoby, zejména udělují, odnímají a pozastavují autorizaci, vedou seznamy autorizovaných osob, dohlíží nad výkonem jejich činnosti, organizují zkoušky odborné způsobilosti uchazečů o autorizaci, vedou disciplinární řízení s autorizovanými osobami, pokud poruší předepsanou povinnost; kontrolují a zabezpečují odbornost výkonu této profese.

Zákonem č. 224/2003 Sb., který novelizoval zákon č. 360/1992 Sb., došlo k transponování dokumentů práva Evropských společenství a to konkrétně Směrnice 85/384/EHS o vzájemném uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o formální kvalifikaci v oboru architektury obsahující opatření pro umožnění účinného výkonu práva usazování a volného pohybu služeb a Směrnice 99/42/ES, kterou se zavádí postup pro

uznávání dokladů o vzdělání pro profesní činnosti upravené směrnicemi o liberalizaci a přechodných opatřeních, kterou se doplňuje obecný systém uznávání dokladů o kvalifikaci. Zákon č. 224/2003 Sb. pak přinesl řešení problematiky uznávání profesní kvalifikace, v jejímž rámci se držitelé kvalifikace automaticky přiznává právo vykonávat povolání a mít odpovídající profesní postavení. V Evropské unii je uznání pro profesní účely definováno jako právní akt, prostřednictvím kterého příslušný orgán hostitelského členského státu uznává, že kvalifikace získané žadatelem, které v tomto státě umožňují výkon povolání nebo činnosti a jsou regulovány právními předpisy, jsou dostatečné pro výkon povolání i v hostitelském státě. Nejedná se o uznávání akademické kvalifikace, tzn. uznávání diplomů, kvalifikací nebo částí studijních programů jedné (domácí nebo cizí) vysokoškolské instituce jinou vysokoškolskou institucí.

Zákonem č. 224/2003 Sb. byla do zákona č. 360/1992 Sb. části šesté systémově včleněna část nazvaná „Výkon činností občany Evropské unie“. V základních ustanoveních (§ 30a až 30g) je deklarováno uznávání diplomů a dalších osvědčení o kvalifikaci, které odpovídají směrnici zmíněným v poznámce pod čarou 1a). V souladu s nimi je rozlišen postup pro osoby, které budou svoji činnosti na území České republiky vykonávat soustavně jako podnikatelé (usazená osoba) a pro osoby, které zůstávají usazení na území jiného členského státu EU a budou činnost na území České republiky vykonávat dočasně nebo příležitostně (hostující osoba). V této části je stanoven orgán, který bude posuzovat, zda jsou splněny kvalifikační předpoklady pro výkon činností (v našem případě Česká komora architektů). Rovněž jsou upravena práva a povinnosti osob při výkonu této činnosti.

Pro výkon činnosti osoby usazené se vyžaduje povinná registrace, která se provede po té, co uznávací místo shledalo, že doklady osvědčující vzdělání jsou v souladu s požadavky směrnice 85/384/EHS, že jde o osobu bezúhonnou, která má požadovanou praxi a uzavřeno pojištění z odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti. Je upraveno, jak se posuzuje splnění požadavku odborné praxe, jak se prokazuje bezúhonnost a co je dokladem o uzavřeném pojištění. Dále se před zahájením činnosti osoby usazené vyžaduje složení slibu, jehož text je v návrhu zákona uveden. Rovněž je v souladu se směrnicí stanovena lhůta, ve které musí být posouzeno splnění kvalifikačních předpokladů.

Osoba hostující může vykonávat svoji činnost na území ČR na základě oznámení uznávacímu orgánu. Uznávací orgán však může této osobě omezit oprávnění vykonávat na území ČR odborné činnosti v případě, zjistí-li, že tato osoba nesplňuje kvalifikační předpoklady.

Rovněž pak je i zabezpečena soudní ochrana proti odmítnutí registrace, omezení výkonu činností anebo při nedodržení lhůty pro posouzení kvalifikačních předpokladů.

V dané věci se pak Městský soud v Praze neztotožnil s výkladem zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, zejména předmětné části šesté, tak jak jej přednesl žalobce. Soud má za to, že vzhledem k systematickému zařazení této části se tato evidentně vztahuje na občany jiných států Evropské unie, neboť jinak by tato část vůbec postrádala smysl. Z jejího znění a struktury je pak nepochybné, že odpovídá zejména části druhé zákona č. 360/1992 Sb., která je nazvaná „Autorizace“ a pojednává především o tom, kdo jsou autorizovanými osobami ve smyslu tohoto zákona, kdo je autorizovaný architekt, autorizovaný inženýr a autorizovaný technik, pro jaké obory a komu je autorizace Komorami udělována. Část šestá, jak již sám její název naznačuje („Výkon činností občany Evropské unie“) pak pojednává o tom, že vybrané činnosti ve výstavbě mohou v České republice vykonávat i státní příslušníci členských států Evropské unie, při splnění kvalifikačních předpokladů.

Nicméně soud dospěl k závěru, že samotný případ žalobce nelze posuzovat striktně podle doslovného textu citovaného zákona. Zákonodárce zcela evidentně na případy, jako je i případ žalobcův, kde se nejedná ze strany žalobce o obcházení zákona, neboť žalobce ve Spolkové republice Německo již žije od roku 1966 a rovněž zde jako architekt působil, a kdy žalobce evidentně splňuje všechny kvalifikační předpoklady, nepamatoval. Podle názoru soudu je především nutné přihlížet k účelu předmětného zákona a jeho smyslu. Je zřejmé, že měl-li by žalobce občanství jiného státu Evropské unie než České republiky, nic by nebránilo jeho registraci. Za těchto okolností, vzhledem k tomu, že žalobce splňuje jinak všechna kritéria, která zákon požaduje (kromě občanství jiného státu Evropské unie), by lpění na doslovném znění norem zákona č. 360/1992 Sb. znamenalo formalistický přístup a v důsledku toho diskriminaci žalobce.

Vzhledem ke shora uvedenému nezbylo Městskému soudu v Praze, než napadené rozhodnutí pro nezákonnost v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.).

Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (ust. § 78 odst.5 s.ř.s.).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce měl ve věci úspěch, soud mu proto oproti žalované přiznal náhradu nákladů řízení, spočívajících v zaplacení soudního poplatku ve výši 2.000,- Kč a v nákladech zastoupení advokátem za 2 úkony právní služby (převzetí zastoupení, podání žaloby) á 1000,-Kč a za 2 režijní paušály á 75,-Kč podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31.8.2006, za 1 úkon právní služby (účast na jednání před soudem) á 2.100,- Kč a za 1 režijní paušál á 300,- Kč podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., v platném znění se zvýšením o částku daně z přidané hodnoty ve smyslu § 57 odst. 2 s.ř.s. v sazbě 19% dle zákona č. 235/2004 Sb. ve výši 864,50 Kč, celkem tedy v částce 7.414,50 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost za podmínek uvedených v ustanovení § 102 a násl. s.ř.s., a to ve lhůtě do dvou týdnů po doručení tohoto rozsudku. Kasační stížnost se podává u Městského soudu v Praze, rozhodovat o ní přísluší Nejvyššímu správnímu soudu.

Stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s.ř.s.).

V Praze dne 29. listopadu 2007

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Z. F.